

Drinken voor behoud cultureel erfgoed

De bruine kroeg is een typisch Nederlands verschijnsel, maar is hij ook cultureel erfgoed? En hoe bewaar je dat dan?

De Stichting Het Nederlandse Interieur houdt zich over het algemeen bezig met de cultuur-historische waarde van het interieur van 'woonhuizen, kerken, nuts- en andere gebouwen uit alle perioden tot heden'. In een speelse bui heeft deze kring bedacht dat tot die andere gebouwen ook bruine kroegen behoren, en dan met name de Amsterdamse. Vorige week werd in het Amsterdams Historisch Museum (AHM) een middag aan de bruine kroegen gewijd. Eén van de vragen die daar werden opgeworpen was wat er nou zo typisch is aan dit verschijnsel en of het beschouwd moet worden als cultureel erfgoed.

Zoals te vreezen viel, was het antwoord niet eenduidig. Wat is cultureel erfgoed? Het Instituut Collectie Nederland van het ministerie van Cultuur probeert tot min of meer ob-



Café Het Mandje.

FOTO JORDI HUISMAN

jectieve criteria te komen. Er is inmiddels zelfs een conceptrichtlijn voor de culturele waardering van interieurs. Daar staan interessante gedachten in over de relatie van het interieur tot zijn omgeving, de samenhang in het interieur, de historische waarde, zoals de mate waarin het interieur iets of iemand representeert, de artistieke waarde en dergelijke.

Allemaal vast erg bruikbaar als je argumenten zoekt om te investeren in Slot Zuilen of in het Vredespaleis, maar kun je er ook wat mee voor het café van André Lacroix aan de Overtoom, een beeldschone oude zaak waar, in de woorden van Maarten Spanjer, André Lacroix met precies de juiste chagrijnige uitstraling al veertig jaar achter de bar staat? Olga van der Kooi, die enige tijd stagiaire

was bij het AHM, zocht dat uit.

Lacroix is de jongste niet meer en een opvolger heeft zich nog niet gemeld. Moeten we iets met deze kroeg? Op allerlei punten uit de richtlijn scoorde het café zeer hoog, maar bevredigend was het, vond Van der Kooi, toch niet. Moet je de zaak handhaven als een soort monument, moet je de hele zaak in het museum zetten? Kern van het café zijn toch de mensen en de glazen die ze drinken, museaal zou het wel eens een ziellose vertoning kunnen worden. Daar was Gusta Reichwein, hoofd collectie van het AHM, ook bang voor. Ze zag maar één oplossing voor het behoud van dergelijke zaken: "Blijven drinken, als het echt moet met mate."

Haar museum heeft al een café-interieur, dat van Het Mandje aan de Zeedijk. Dat vindt ze toch aantrekkelijk, maar vooral omdat er een prachtig interview in te zien is met Greet van Beeren, de zuster van de legendarische kastelein Bet. Dat geeft authenticiteit.

Conservator Annemarie de Wildt richtte het interieur voor het museum in. Het is een replica van een klein gedeelte van de zaak, deels

met oorspronkelijke objecten, deels zijn ze nagemaakt. Toen ze er eind jaren negentig mee begon, was Het Mandje voor het publiek gesloten. Inmiddels is het weer open en de nieuwe exploitant, Diana van Laar, kan alleen maar blij zijn met het museumstuk. Wie het namaak-Mandje heeft gezien, wil ook nog wel eens naar het echte Mandje komen.

Emeritus-hoogleraar Gerrit Jansen, schrijver van het standaardwerk *De eeuwige kroeg*, had er allemaal weinig aan toe te voegen dus zocht hij het maar in de anekdotiek. Zijn eigen stamkroeg in Utrecht werd geleid door de rechtlijnige katholiek Bertus van Wegen. De Paus van Utrecht werd hij genoemd. Een man die vloekte werd eruit gezet, Van Wegen hoefde zijn geld niet te hebben, maar de klant kreeg wel een toegangsverbod van een maand aan zijn broek. Vaak vond die de volgende ochtend dat hij toch moest betalen. Van Wegen was daar dankbaar voor en dat toonde hij door het toegangsverbod twee weken in te korten.

PAUL ARNOLDUSSEN